

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDMÉNYEK:
4-hasábos példát az egyszer 20 fillér, minden következőt 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.
Kisfaludy-utca 12. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, október 5.

Visszavertük az olaszok támadását a vielgereuthi fensikon.

(Élénk csatározások az alsó Drinánál.)

Budapest, október 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

A tegnapi nap jelentősebb események nélkül telt el. A helyzet változatlan maradt.

Olasz hadszíntér:

A tioli harcvonalon az olaszok élénkebb tevékenységet fejtettek ki, amely a vielgereuthi és lafrauni fensikon nagyobb és tartós harcokká fejlődött ki. A Tonale-szakaszon az ellenségnek az Alpiolo-csucs ellen intézett heves tüzérségi tüzzel előkészített támadását tegnap este véresen visszavertük. A vielgereuthi fensikon a Plauton-Maronia hegytől északra levő hadállásaink kora reggel óta nehéz és közép-kaliberű lövegek gyorstüzérelése alatt állottak. Délután a rohamra készen álló ellenséges gyalogság kisebb csapatai eredménytelen támadást kíséreltek meg. Este az ellenség ezt a támadást nagyszámú, főleg bersaglieri és alpini csapatokból összeállított haderővel megújította és megközelítette akadályainkat, éjszaka sikerült egy táborszerűen megerősített támpontunkat elfoglalni, de csapataink szívós harc után, amely a reggeli órákig tartott, újra kiszorították onnan és így összes hadállásaink birtokunkban maradtak. A lavernei fensikon már tüzérségünk súlyos veszteséget okozott az olasz gyalogságnak, amelyet visszavonulásra kényszerített. A Buchenstein szakaszon is kisebb ellenséges csapatok előrenyomulását könnyen megakadályoztuk. A többi arcvonalon nincsenek lényegesebb események.

Délkeleti hadszíntér:

A Drina alsó folyásánál élénkebb csatározás; egyébként csend. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hindenburg visszaverte nagy orosz tömegek támadásait.

— Német támadó műveletek a nyugati harctéren. —

Berlin, október 4. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Zeebrüge előtt tegnap reggel öt monitor jelent meg, amelyek a tenger-partot hatás nélkül tűzára vették. Három belgiumi lakos esett az ágyutüz áldozatául. Parti tüzérségünk eltalált egy monitort, amelyet súlyosan megsérülve el kellett vontatni. Loostól északra az angol arcvonalról Haisnestől nyugatra levő állásaink ellen az éjjel sikertelen kirohanást intéztek. **Támadó műveleteink az arcvonal ellen ismét előbbre haladtak.** A franciák a Souchez patakától délre, Giveuchytól északnyu-

gatra eső magaslaton egy kis árok-részben meg tudták vetni a lábukat. Ettől a magaslattól délre a franciák **támadásait visszaverték.** Neuville-től északkeletre ismét elfoglaltuk a 40 méter hosszú árok-részt. A Champagne-ban a franciák tegnap délután Massigestől északnyugatra és Ville sur Tourbetől északnyugatra **hasztalanul indultak támadásra: összpontosítás közben koncentrikus tűz alá vettük őket.** Ville sur Tourbetől északnyugatra az állásunk ellen intézett erős éjjeli támadásuk ágyu és géppuska tüzeinkben súlyos veszteségeik mellett összeomlott. A chalonsi pályaudvart, amely a champagnei francia támadó csoport után-

pótlásának főgyűjtőhely egyik lég-hajónk ma éjjel látható sikerrel bombázta.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Az oroszok tegnap bőséges tüzérségi előkészítés után Postawl és Szmergen között csaknem az egész arcvonalon süttő tömegben indultak támadásra, amely szokatlanul nagy veszteségük mellett összeomlott. Ugyancsak sikertelenek maradtak részleges éjjeli vállalkozásaik. A Duna menti Lennowadentől délnyugatra is visszautasítottuk az ellenség előretörését.

Többi hadseregcsoporthál:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly. A főhadiszállás közli október 3-ikán: Dardanella-front: Semmi jelentős nem történt kisebb harcokon kívül, melyek a felderítő osztagok között folytak le. Itt-ott továbbá a rendes tüzérségi és gyalogsági párbaj volt. Szedil Barszakaszában október 2-ikán egy aknát, amelyet jobbszárnyunkon felrobbantottunk, egy ellenaknát elpusztított. A többi arcvonalon semmi jelentős.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Szalonki. Hamilton angol tábornok vezérkarával, továbbá husz francia és angol tiszttel már pénteken ideérkezett. Szállodákban és magánházakban szálltak meg.

Athén. Venizelos a tranria és angol követtségnei a semlegeség megsértése ellen, mely a francia és angol csapatoknak partraszállításával történe, tiltakozást jelentett be.

Sassnitz. Kunstmann hajóstársaság Stavónia gőzöst tegnap délután öt órakor Arkonna mellett egy ellenséges tengeralattjáró megtorpedózta. A hajó Stubenkammeraól partot ért. A legénység tíz embere mentőcsónakban Kolleger Orta érkezett, a többiek, köztük a kapitány utban van Sassnitz felé. A hajósok elmondották, hogy a tengeralattjáró német lobogóval közeledett feléjük, majd angol zászlót vont fel, ezután pedig előzetes figyelmeztetés nélkül tüzelni kezdett a gőzökre, a melynek legénysége mentőcsónakokba szálit.

Szófia. A lapok egybehangzóan jelentik, hogy az entente hatalmak között

A bolgár igények kielégítése tekintetében nagy differenciák merültek fel, a neiyek valószínűleg meg fogják hiúsítani az entente minden további akcióját a bolgár kormánytól. Főleg Oroszország és Franciaország mondottak ellent a Bulgáriának adandó további engedelményeknek és sürgették, hogy Bulgária azonnal avatkozzék be a háborúba Törökország ellen. Ma már egyébként senkisésem hiszi, hogy lehetne kilátás az entente részéről esetleg újabb javaslatokra. Ezt az entente diplomatái maguk sem hiszik.

Lugano. Ugy hírlik, hogy az olasz tegezési vezérkar főnöke Thion de Revel legközelebb lemond az állásáról. Valószínű, hogy a vezérkari főnök távozása a Benedetti de Brin felrobbanásával van összefüggésben.

Szófia. A bolgár hadsereg főparancsnokává Jekow tábornok van kiszemelve. Jekow jelenleg hadügyminiszter. Negyvenöt éves ember és ő a legfiatalabb tábornok a bolgár hadseregnek. Altalában az új gárda legkitűnőbb stratégiájának tartják.

Szófia. Nisből jelentik: A Bulgária ellen felállított szerb hadsereg parancsnokává Stepanovics tábornokot nevezték ki. A hadsereg öt hadosztályból áll.

Lugano. Hir szerint Olaszország egyelőre ötvenezer emberrel vesz részt a Balkánakcióban. Az olasz csapatok valószínűleg nem Szalonikiben, hanem a Balkánpart más pontján fognak partra szállani.

Dr. Mittler Izidor.

1858—1915.

A sors váratlan csapásától megrendült léleknek mélyes fájdalommal emlékezem Mittler Izidorról, ki disze volt városunknak, kinek nagy és nemes egyéniségét embertársainak szeretete hatotta át, kit mindnyájan szerettek és becsülték és földi létének elmúlását szemünknek könnyével és szívünknek szomorúságával siratjuk.

Szörnyű és bőséges most a halál aratása, kimondhatatlanul számos és nagy a tragikum, megszokottá vált ugyszólván a pusztulás és ime mégis mily nagyon megrázó mindnyájunkra Mittler Izidor halála. Ez a jelenség és az a közös érzés, mely az egész várost megtöltötte, legigazibb fokmérője egyfelől az értéknek, melyet benne elvesztettünk, másfelől azon érzéseknek, melyekkel iránta viseltettünk. Az emberi könyörület és a felelmetes halál e őt való meghódolás alkotta meg évezredek óta azon szokást, hogy a halottakról csak jól lehet beszélni, — ám nem banalítás, midőn Mittler Izidor emlékét felruházni akarjuk mindennel, ami nemes, ami jószágos, ami kiváló.

Kulturája és intelligenciája, mely magasan állt azon formális műveltségnek, melyet egyetemében az egyetemi diploma nyújt, széles látókört és biztos ítélőképességet jutattak elméjének. Ezért mindig helyesen és mindig emberségesen tudta és akarta megítélni egy közéletnek, mint a magánérdekek harcainak jelenségeit. Leikének ama nemes tartalmánál fogva, mely mindenkihez csak a jó kvalitásokat látta, soha nem vonta kétségbe senkivel a szándékok tisztaságát. A legelkeseredettebb politikai, társadalmi vagy szociális küzdelmek

között mindig úgy állott, mint aki egy magasabb priedesztálról tekint végig a harcokon és magasan felette áll a gyűlölködéseknek, bár mulólagosan, egyes osztályokat vagy egyéneket sokszor kiméletlen és észsz az existenciák megsemmisítéséig menő harcra ingerelték egymás ellen. Mittler Izidor sohasem tudta elhinni, hogy bárki is más célt szolgálhatna, mint hazája üdvét, polgártársai javát és abban a körben, melyben a véleményét elmondotta, mert a politikát sohasem vallotta terrenumának, mindig mérséklőleg igyekezett hatni és óvni a szertelenségektől. Bár paradoxonnak látszik, soha nem kívánt legyőzöttet, hanem szíve nagy és nemes jószágával közéleti ideálja az volt, hogy együttes erővel, meghasonlás nélkül egyesüljön minden erő a közérdek kultuszában.

Leikének tisztasága, jellemének szeplőtlenlése, szívének jósága, egyéniségének gyengédsége egy igaz és egy egész embert alkotnak, e szónak legnemesebb értelmében. Családjában oly bagyományok között nőtt fel, melyek a legönzetlenebb emberbaráti szeretetet kultiválták és ő életének programjává vallotta a szeretetet embertársai iránt. A létfentartás küzdelmeiben, az önérdek harcában, a legkülönbözőbb eszmék evolúcióiban van-e ember, aki akaratlanul is meg ne bántana másét, kinek érdekei ne sértenék a másokéit, aki magára ne vonná embertársai haragját, gyűlöletét, megtorlási vágyát? Ő azon kiváltságosak közé tartozott, akinek soha ellensége nem volt, mert soha másnak kárt nem okozott, hanem használni akart mindekinnek és mindenkben. Ez a tapasztalat váltotta ki polgártársaiból azt a meleg szeretetet, azt az őszinte nagyrabecsülést és tiszteletet, mellyel őt öveztek.

Elköltözött immár közlünk, nem fogjuk többé látni férfias alakját, nem fogunk többé felvidulni derült kedélyén, nem fogjuk többé élvezni szellemének tartalmas megnyilatkozásait, nem fog meghatni többé jósága és önzellenése, — mindent, hajh mindent, ami benne és általa érték, fény és ragyogás volt, elragadott tőlünk és hat lábnyi mélységben örökre maga alá temetett az édes anya-föld. Am az emberek nem lehetnek annyira hálátlanok és igaztalanok, hogy őt valaha eltelejtsék.

Dr. Nagy Sándor.

Vasárnap reggel hét órakor hirtelen, tragikus körülmények között hunyt el Mittler Izidor dr. Mély megdöbbenést és őszinte részvétet keltett az egész városban annak a férfinak elhunyt, akit nap-nap után ereje, energiája teljességében láttunk, akinek munkásságát betegekesedés nem akadályozta.

A szombat estét társaságban töltötte a Hungária kávéházban Mittler Izidor dr. s kedélyesen, kedves humorával beszélgetett a napi kérdésekről. Reggel hét órakor borotválkozáshoz készült, amikor hirtelen rosszul lett, megtántorodott és elesett. Szívszélhűdés érte s mire a kötségbeesett házbellek gyors hívására orvosi segítség érkezett, melegen érző szíve már nem dobogott többé. A halálesetről kiméletesen táviratilag értesítették feleségét, aki néhány nap előtt leányával, Seidner Sándornéval és Seidner Dazsónéval Budapestre utazott.

Mittler Izidor dr. nemesak a város, hanem az ország legkitűnőbb és legtekintélyesebb jogászai közé tartozott s klientélája a legalkalóbb körökből került ki. Az ügyvédi praxis mellett idejét simándi birtokának és szőlőjének fordította, amelyekkel nagy kedvvel és szeretettel foglalkozott. Tagja volt Aradvárme-

gye törvényhatóságának s a vármegyének tiszteletbeli főügyeje volt s a közgyűléseken mindig a legliberálisabb álláspontot vette védelmébe. Oszlopos tagja volt a régi liberális, majd pedig megalakulása óta a munkapártnak s a megye politikai életében tekintélyes és vezető szerepet játszott. A máriaradnai kerületnek több képviselőválasztás alkalmával választási elnöke volt s az exponált nemzetiségi vidéken, ahol a választási izgalmak a szenvedélyeket nem egyszer a végsőkig felkorbácsolták, a választási aktust mindig nagy körültekintéssel, de egyszermind megtörhetetlen energiával vezette.

Arad közéletében is mindig szerepet vitt Mittler Izidor dr. és különösen nagy része volt abban a munkában, amellyel évekkel ezelőtt a Polgári Takarékpénztárt reorganizálták. A ma előkelő szerepet vívő pénzügyi új alapjainak megteremtése és szilárdítása körül Mittler dr. feledhetetlen érdemeket szerzett és az intézet további munkájában, mint az igazgatóság tagja, mostanig részt vett. Az aradi ügyvédi kamarában is mindenkor nagyrabecsülték Mittler dr. jogászai tudását és a kari ügyek iránt érdeklődését. Néhány év előtt szép kitüntetés érte a kiváló ügyvédet: az igazságügyminiszter a Kuria ügyvédi tanácsának tagjává nevezte ki Mittler Izidor drt.

Halálát felesége, született Pollák Ilona, gyermekei, Irén, férjezett Seidner Sándorné és Margit, férjezett Seidner Dazsóné, továbbá kiterjedt és előkelő rokonsága: vejei Seidner Dazsó és Seidner Sándor, unokái Seidner Erzsike és Seidner Juliska, testvérei Mittler Albert dr. tekintélyes bécsi orvos, Mittler Laura, Goldzeiher Ignác dr. budapesti egyetemi tanár felesége, unokabácssei Goldzeiher Károly dr. és Mittler Lajos, továbbá sógorai és sógornői Goldzeiher Ignác dr. egyetemi tanár, Pálmai Emil, Springer báró jószágigazgatója, Pálmai Lajos dr. aradi közjegyző, Pálmai Andor, dr. Mittler Albertné, dr. Cukor Sámuelné és dr. Vásárhelyi Domokosné gyászolják. Haláláról a családon kívül az aradi ügyvédi kamera és a Polgári Takarékpénztár külön gyászjelentést adott ki.

Az elhunytat 5-én kedden délelőtt tíz órakor fogják Simándon a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. A gyászoló közönséget külön vonat szállítja Simándra, amely 5-én reggel nyolc órakor indul és déli egy órakor érkezik vissza Aradra.

Hevesvármegye feldult tűzhelyeinkért. A Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklése alatt álló Országos Bizottság nemrég közölte, hogy Hevesvármegye közgyűlése 2000 koronát szavazott meg egy újratelépítendő kárpáti falu községüzének költségeire. Ennek a közlésnek kiegészítésül Hevesvármegye alispánja a mai napon közölte Khuen-Héderváry Károly gróffal, hogy a vármegye egy egész sárosmegyei falunak újrafelépítésére vállalkozik. A költségeket a vármegye gyűjtés útján Eger városának és a vármegye községeinek hozzájárulásával fogja megszerezni. Ez a gyűjtés az alispán közlése szerint eddig már körülbelül 55.000 koronát eredményezett és mintázu ezek az összegek a vármegye egyik felében adattak össze, tehát előrelátható, hogy Hevesvármegye adománya végeredményben meg fogja haladni a 100.000 koronát. Heves vármegye hazafias közönsége tehát ezekben a nagy napokban is azt a kipadhatatlan áldozatkészséget tanúsítja, mely oly lángoló betűkkel van beírva ennek a megyének dicső történetébe.

Három olasz rohamot vertek vissza a harminchármasok.

(Felsőbb dicséret a háziedred negyedik zászlóaljának. — Elfelejték az aradiak hős fiaikat?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 4.

Az olasz harotéren harcol a harminchármasok sorában Kall József dr. aradi ügyvéd, akitől az Aradi Közlöny-höz már többször juttatták el aradi rokonai nagyrésztességű levelet. A legnehezebb harotéren, legkeményebb harcokat vívó és a defenzíva nem hangos sikerű, szemre nem hálás helyzetében harcoló aradi katonák életéről, hangulatáról, helyzetéről most a következő megkapó és igaz sorokat írta hasa hozzátartozóinak Kall dr.:

I.

Délnyugati harcszintér, 1915. 26. IX.

Az irtózatos, nagyszékben minden képzetet felülmúló harotérek melyik pontját tapossák most az aradi katonák? Merre jár most az aradi háziedred, Hol aratja a babérokat az ezredtől külön harcoló vitéz negyedik zászlóalj? Tudom, hogy az otthonlétüket jobban igazatják ezek a kérdések, mint a nagy seregek csaták sorsát döntő hadmozdulatai. Hol van most a harminchármasok negyedik zászlóalja, melyben oly sok aradi és aradmezei fiu szolgálja hazáját? Ezt a kérdést hét peccétes titok őrzi. Csak annvit árulhatok el, hogy olyan helyen néz szemébe a zászlóalj a halálnak, amelynek neve immár a világtörténelemnek van átadva. A háboru kezdete óta hány száz és hány ezer nevet közöltek a hadijelentések és mennyi merült el ezek közül a feledés homályában! Vajon a sok ezer név közül hány fog belekerülni a világtörténelembe és hány fog tovább élni a köztudatban? Thermopylae, Catalaunum, Waterloo, Sedan, Mukden... Nem kutatom, hány ilyen nevet fog produkálni a világháboru, de annak a helynek a neve, a hol most harcolunk, már átment a köztudatba, mint a legirtózatosabb, a legborzasztóbb harotér, mely csak valaha is létezett.

De menjünk a harotérre. Végülküli szerpentinákon, egy nap és egy éjjel tartó menetelés után érkezünk fel a hegyóriás tetejére. A komor hegyorom csak verőfényes napokon dugja ki tar fejét felhőtakarója alól. A törpe fenyők régióját már jó száz méterre alattunk hagytuk. Oriási kötenger közepén állunk, a merre csak szemünk eltekint, mindenütt csak fehér, vakító kő. A jószágos anyatóld, az Istenadta föld, amely a küzdelmekben elgyötört katonáknak pihenést nyújt, a mely a harcban elesett hőst kebelébe zárja, — nincs sehol. Mindenütt csak a fehér, kemény, éles, kegyetlen kő, amely az elgyötört, pihenésre vágyó katonát tovább gyötéri, amely csak sebezni, vágni, ütni és ölteni tud. A mélyedésekben örök hó és jég. Szép időben azonban a gyönyörű kilátás kárpótol minden a nyedését. Eszak felé felséges havasi panoráma tárul fel előttünk, büszkén hordja körül királyi tekintetét a csillogó hómezők felett a szláv legendákkal körülszótt imponáns hegyesűcs, a Triglav, déli felé pedig végtelen perspektívában az Adria csillog és mint kicsiny rézeszínű folt Velence körülölel dik titokzatosan a lávo'ság kódébe.

Fél év előtt csak kipróbált, vakmerő turisták mászták meg igen ritkán ezt a hegyóriást. Ma a pompás serpentinákon nehéz ágyukat vontatnak fel és naponta 1000 málbás állat szállítja fel az élelmet és építő anyagokat a csapatoknak.

De ha jön a hóra és tagvos kezével végigsimítja a szirtet, Isten legyen irgalmas minden élő léleknek. A mész szél belesójtja a szegény katonába a lélekzetet, beleharap a husába, belemar a csontjaiba. A vastag prames bunda, téli ruh, evapju alsóruha annyi védelmet sem nyújt, mint a pókháló.

Ezen az ördögtől elátkozott, embe-
rektől eikárhozott kötengerben immár
teljes két hónapja tűr a martirok
türelmével, szenved a szentek szenvedéseivel és harcol a mitikus hősk halál-
mérgvető vitézségével és bátorságával a harminchármasok negyedik zászló-
alja.

Különösen feljegyzésre méltó az augusztus 14-én vívott ütközet, mely egyike volt a legvéresebbeknek és a legirtózatosabbaknak, a melyekről a világháboru krónikája tud. A tüzéségi előkészítés az ellenség részéről már 18-án délután megkezdődött és folytatódott 14-én reggel. Az ágyzás hevessége felülmúlt minden eddigit. Peronként 30 lövést adott le az ellenség és az összes lövegek száma — amelyekkel állásainkat elárasztotta — meghaladta a háromszázat. A legkülönbözőbb kaliberű áruk — 85 emestől a 24-es szörnyetegekig — okádták a tüzet. A rettenetes gránátok pár óra leforgása alatt elpusztították drótkerítéseinket és pozdorjává zúzták összekezdől épült hatalmas fedezékeinket, úgy, hogy csapatunk csakhamar a pusztá kövön feküdt. 11 órakor délelőtt rohamra ment az ellenséges gyalogság. Másfél órás haro után, mely sok helyen véres kézi tusává fejlődött, a roham vissza volt verve. A meghusult roham után a tüzéség folytatta borzalmas munkáját délután 4 óráig. Ekkor intézték a második rohamot az olaszok, mely ugyanolyan sorsra jutott, mint az első. A visszavert második roham után ismét tüzéségi haro következett, mely esti 10 óráig tartott. Ekkor intézték az olaszok harmadik és utolsó rohamukat, mely két órás rettenetes küzdelem után véresen omlott össze.

Tisztjeink és katonáink fényes példáját mutatták a halálmevő bátorságnak. Cz. I. zászlós az elpusztított drótkadályig egymaga rohant a nagy tömegben előretörő ellenség elé és kézi gránátokkal iszonyu pusztítást vitt véghez soralkban. Bátorságáért életével fizetett. Ellenséges golyó átfurta tüdejét, kórházba került, hol napokig tartó szenvedés után hősi halált halt. Magas kitüntetésre lett felterjesztve. Civil életében színész volt. Hősszerelmes. Hős volt a harotéren is. Bűjos, kedves fiu, kit a zászlóaljaban mindenki őszintén szeretett. Békés polgárokat hőskkké avat a harotér. B. Z. tartalékos főhadnagy, ki civil életében az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár főtisztviselője, egy saját iniciatívájából keresztülvitt bravuros ellentámadással visszakergette az ellenséget állásaiba. Az önfeláldozásnak gyönyörű példáját adta T. O. kapitány, a gépfegyverosztag parancsnoka. A szerbiai hadjárásban súlyosan megsebesült; egyetlen egy golyó átfurta a kezét, arcát és vállát. Súlyos sebeitől hónapokig tartó kezelés után felgyógyult, de keze béna maradt. Irodai szolgálataira osztották be, ő azonban addig fáradozott, míg sikerült kieszközölnie, hogy nyomorék keze dacára a harotérre meheteit. Bevonulása utáni napokban volt a letebb leirt véres haro. A borzalmas gránátos elpusztította az egyik gépfegyver egész kiszolgáló személyzetét. És most a kapitány fekszik a gépfegyver mögő, béna kezével megragadja a fegyver fogantyúját és a legrettenetesebb golyózáporban egymaga kezeli a gépfegyvert,

míg az ellenséges támadás össze nem omlott. Ilyen epizód számtalan volt a nagy ütközetben; ki győzné mindezeket felsorolni?

Es a névtelen hősk! A svarmlinia kancserei a derék közlegények és altisztek! Hol van az a dicsőró jelső, mely csak megközelítőleg is jellemezni tudná ezeket a derék román fiukat? „Mind hősk ők, mind férfiak, mind hős és hazafil” Néma kitartással tűrik az elemek és az emberek adás támadásait. Mikor léket basit az ember bőrén a bőra, mikor sziklákat görget a hegyoromról a förgeteg, ők fogaitat összeszorítva fekszenek a rajvonban a hideg, nedves, éles kövön. Mellette egy szikla lapitja szét a bajtársát, ott egy gránát tépi le fejét a barátjának, emitt a beleit forgatja ki a gránát a pajtásának, amott a kövön még rezeg szomszédjának kiloccsant agyveleje és ő, a névtelen hős, nem mozdul egy tapodtat sem, kitart mindhalálíg. Micsoda asuperlatívusza a hősiességnek és önteláldozásnak? Micsoda hatalmas lélek lakozik ezekben a primitív emberekben? Előttük a nagy eszme: a haza; és dolgoznak, tűrnek, fáradoznak, szenvednek. Zokszó, panasz sohasem hagyja el ajkukat. Ha a harotéren fölváltják őket és a front mögő pár száz méternyire lévő tartalékalállításokba vonulhatnak, egy-két napi pihenésüket arra használják fel, hogy fél napi járásról nehéz előpöket visznek fel vállukon emberfeletti erőmefeszítéssel a sziklák tetejére, hogy téli szállást, hajlékot építsenek maguknak. És mindent jó kedvvel, tréfalkozva teszik. Csak akkor komorul el pár percre tekintetük, ha valaki előttük szülőföldjüket említi. Egyszerű lelkükkel és kőgessé keményedett szívükkel is érzik és tudják, hogy Arad város és Aradvármegye közönsége velük szemben hálátlanul viselkedik és ez mondhatatlan fájdalommal tölti el ezeket a derék fiukat, akik mindenüket áldozzák a hazáért és akik naponta vásárra viszik életüket az otthonlétők nyugalmáért és boldogságáért. Bizony szomorú tény, de való: Arad város és a megye közönsége elfelejtette teljesen a negyedik zászlóaljat, mostoha fiainak tekintti az olasz határon küzdő gyermekeit. A háboru kitörése óta figyelmeességének semminő tanujelét nem adta. A szomszédunkban temesvári és kassai fiuk harcolnak, ezeknek gyakran van alkalmuk a hazáról érkező szeretet adományokból tapasztalni, hogy az otthonlétők gondolnak még rájuk. A mi katonáink — kik erről természetesen tudomást szereznek — csak annál jobban érzik elhagyatott mostoha sorsukat. Hallani is az elröppenő sóhajásokat: hja! ha mi is temesvári, vagy kassai fiuk volnánk, nekünk is jobb dolgunk volna. De esu'án más körülmény is kielezi ezt a helyzetet. Graz és Laibach városa gyakran küldött már szeretetadományokat katonáinknak, pedig ugyan mi köze van Graznak és Laibachnak az aradmezei román fiukhoz? Pedig milyen primitív eszközökkel lehetne örömet szerezni ezeknek a derék fiuknak, akik a figyelmet igazán megérdemlik. Egy kis olasz dohány, egy két krajáros makrapipa, egy kis hazai fehér kalács: és kész az öröm.

Mindent azonban nem panasszképen mondom, hanem csak azért, mert önkénytelenül is tollamra került ez a dolog. Hát Istennek! katonáink nincsenek rászorúlva az aradiak gondoskodására. A hadvezetőség el látja katonáinkat minden jóval. Van bőven bor, pálinka, tea, kávé, rum és dohány. De szó, ami szó, még is csak jól esne katonáinknak egy kis figyelmeesség az aradiak részéről, bármi csekélység legyen is.

az. Katonáinkat azonban az otthoniak figyelmen kívül hagyása — bár szomorítja — de azért nem kedvetlenül el. Mődfölött büszkék arra, hogy a harotér olyan pontján teljesíthetnek szolgálatot, melynek megvédelmezését a hadvezetés csak kiprobált, elsőrendű csapatokra bizza, mert az olaszok is elite alpini csapatokat küldik erre a pontra. De büszkék katonáink azokra a dícséretekre is, amelyekkel felsőbb parancsnokságaink minden alkalommal őket kitüntetik. Az augusztus 14-iki ütközet után a következő dandárparancsnoksági parancs jelent meg:

— A legfelsőbb szolgálát nevében legmélyebb köszönetemet és csodálkozásomat fejezem ki a 33. gyalogezred negyedik zászlóaljának három erélyes, ellenséges támadás bátor visszautasításáért és azért a vitéz, haláltmegvető és kitartó magatartásáért, melylyel a tölényes nehéz ellenséges tüzérség minden kaliberű ágyúinak tüzelését állotta.

Az 1915. augusztus 14-iki diadal méltóan sorakozik a zászlóaljnak Strazara, Babinaglava, Kremen és Lojanice mellett kivívott győzelmeihez és ebből magának azt a meggyőződést meritem, hogy ezen vitéz zászlóaljban úgy mint eddig, az ezután következő nehéz harcokban is megbízhatom. W. vezérőrnagy.

A hadosztály parancsnokság a következő parancsban fejezte ki elismerését a zászlóaljnak:

„Különös meglepéssel értesültem arról, hogy a II. Lipót császár nevét viselő 33. gyalogezred negyedik zászlóalja az augusztus 13-án és 14-én a ..... hegyen vívott ütközetekben csodálatos módon, az ezred történetéhez és tradícióihoz méltóan tartotta magát.

Mindent szétzúzó nehez gránáttűz a zászlóaljat rövid idő alatt 2 tisztjétől és közemberétől fosztotta meg, de egyetlen egy embert sem ingatott meg, úgy, hogy három dühös olasz támadás erőtlennül összeomlott.

A vitéz zászlóaljnak és harcban kiprobált tisztjeinek legteljesebb elismerésemet fejezem ki. K. aitébornagy.

A negyedik zászlóaljat a hadtestben a gárdabataillonnak nevezik és a bataillon minden egyes tagja teljes odaadással van azon, hogy a bataillon ezt a nevet magának megarthassa. Mindnyájan vállvetve, minden erejük megtesztelésével dolgoznak és küzdenek és mindnyájan — mint egy nagy család gyermekei — rajongó szeretettel és tisztelettel veszik körül parancsnokukat, V. A. kapitányt, kiből tiszt és közlegény egyaránt a katoná mintaképét tiszteli és a melegen érző tétől talpig embert szereti. A háboru kitörése óta a csapatnál van. Szerbiában többször megsebesült, gyenge fizikumát többször támadták meg a hadjárat viszontagságai, de egy percre sem hagyta ott csapatát. Csodálatos akaratereje, vas energiája győzedelmeskedett a sebesen és a betegségekben. Kiváló katonai talentum: azonnal átátja az adott helyzeteket gyorsan határoz és cselekszik és lépéseit a siker koronázza. A szerbiai hadjáratban többször működött mint hírszerző különítményparancsnok és hozott jelentései a csapatok sorsát döntötték el a mi javunkra. Szigorú, de igazságos parancs-

nok és szolgálton kívül szeretetreméltó bajtárs. Katonáink ióságos atyja, felkeresi őt a legelső lövő lövészárkokban, mindenikhez van egy barátságos, bátorító szava, vagy egy-egy éles megjegyzése. És ebben a talpig katonában — ki hinné — filozófus elme és noétalélek lakozik. Mély életbölcseiséggel és kedves bonhomiórával gyakran szerzett már élvezetes órákat bajtársainak és pompás költeményeit előkelő osztrák lapok közlik. Az ütközetek előtt tartott klasszikusan szép lelkesítő beszédei után katonái tűzbe mennének érte. Kiváló katonai érényeiért már többször kitüntették és az augusztus 14-iki ütközet után a felettes parancsnokság a vaskoronarenddel való kitüntetésre — kapitányoknál felette magas elismerés — terjesztették fel. A parancsnoknak hű segítőtársa, valóságos jobb keze, az adjutáns W. kapitány, a ki maga a megtestesült szorgalom, pontosság és lelkiismeretesség, a kiváló parancsnoknak kitűnő exekutív közege.

Mint egy nagy gépezet fogaskerekei, oly pontosan illeszkednek egymáshoz zászlóaljunknál az egyes működési körök. És a gépezet pontosan működik, percre sem áll meg, percre sem akad fenn. A zászlóalj mindennap pontosan megkapja mindazt, amire szüksége van. És ez nagy szó, ha meggondoljuk, hogy sok száz embernek 2000 méter magasságba kell máthás állatokkal az élelmet, tüzelő fát, szalmát, stb. felhordani. A train azonban minden várakozáson felül, kiváló pontossággal működik, ami R. F. tart. hadnagy trainkommandáns érdeme. Aradmegyei fű, civilben Károlyi Gyula gróf nagykárolyi uradalmanak intézője. Ő is a háboru kitörése óta a csapatnál teljesít szolgálatot. Félévig a tűzvonalban volt, azután a felelősségteljes trainkommandóval bízták meg. Agilitása határt nem ismer, figyelme mindenre kiterjed. Kiváló szakértő, a 33-asok trainje büszkeségét képezi az egész dandárnak. Pár száz lépésnyire a front mögött olyan istálló épített, mely díszére válna bármely főúri uradalomnak. Ő vezeti a zászlóaljnak élelmet, municióval való ellátását, az ugynevezett front mögötti háborut, mely legalább is oly körültekintést és tehetséget igényel, mint az a harc, melyet az arcvonalban vívnak a katonák. Most ő is legmagasabb kitüntetésre van felterjesztve.

De most vegyünk búcsút a harctérről, hagyjuk el a havasok birodalmát és térjünk vissza a völgybe, hol a völgyek távolában még zöldelő rétek pompáznak. Utunk egy minden oldalról komor sziklából körülzárt kis völgykatonon vezet keresztül. Alljunk meg itt egy pár percre és vegyük le kalapunkat. Harminc kis fakerezt, harminc sirhant van előttünk. Kegyeletes kezek az alpesi rét színes virágival díszítették fel a sírdombokat, a melyek alatt a nagy csata elesett hősei alusszák örök álmukat. Ha a sírok felett elbug az ágyugolyó és a szirtok tetején megszólal a puskaropogás, a harminc bajtárs szelleme felkel a sírokból és együtt küzd az élőharcosokkal és inti őket, hogy ezen a helyen csak meghalni lehet a házáért, de hátrálni egy tapodtat sem. A visszavonulásnak utját állja harminc apró fakerezt. A völgykaton nyugati oldalán, hol egy merészen magasba szökellő kopár sziklakup éles konturokkal rajzolja be komor sziluettjét a levegőbe, szorgalmas katonák kezek követ köre rakva a nagy csaták emlékére hatalmas obeliszket emelnek, mely örök időkre hirdetni fogja a mai nemzedék dícsőségét. És ha majd a harcok zaja felül és a bércok között ismét a vizek birodalmát a természet fenséges csandje,

a hős régiók barangoló vándora megilletődve fog megállani azon a helyen, hol most egy maroknyi csapat küzd titáni erővel a hit-szegés, ármány és hitványosság sötét banditái ellen.

Véleményünk szerint igen méltánvos volna, ha a közönség minél nagyobb mennyiségű szeretetadományt juttatna a Kell József dr. levelében említett hős aradi fiúknak. Akár cigarettá, szivar, pipa, vagy pénz lesz is az adomány, az olaszok ellen küzdő aradi katonák meghatott örömmel fogják azt megköszönni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A bolond. (Váradi Margit első fellépése.) A sok egyformán rossz operett után, amelyek ugyanazt a negyedfél tuat fűlbemésző melódit variálják. Iapos. szivar, szellemtelen zene keretében, jól esik, felűdít az a kristálytisza hangulat, mélyebb szépségek felszínre hozásában gazdag zene, amelyet a mai színházi estnek köszönhetünk. Rákosi Jenő és Szabados Béla zenés legendája „A bolond” olyan kincs és egyedül álló munkája a magyar operettírásnak, hogy nehéz szerepeikhez, hangot kívánó énekszámokhoz, magyros izű zenéjéhez a mai macsiosos, tangós, medvetáncos operettizés napjaiban nem is mernek hozzányulni a szintársulatok. És kevés vidéki társulat van, amely vállalkozhat az értékes zenedarab felelevenítésére, mert megvan a hozzávaló készsége: jó, együtt tartott zenekar, fegyelmezett kórus és énekesnő, aki meg is játsza, el is énekel Bimbillát. Az aradi társulat vállalkozott, vállalkozhatott is „A bolond” reprizére: a zenekar, amelyet Kovács karmester már a nyári szezonban gondiaiba vett, félre egészen megizmosodott, érsi a kitűnő vezető kezét, erőben, tudásban meghövelyve a legszebb zenei feladatokra vállalkozhat. Ugyancsak Kovács karmester teremtette ujja a kórust, amely ma erős, biztos hangú és hiven követi a vezénylő pálcát. Bimbillában pedig a társulat új énekesnője mutatkozott be. Váradi Margit, mint a színházi iroda kommunikái hüvösen jelentették: az operaház ösztöndíjas tagja. Az aradi közönség ma a legőszintébb melegséggel vette tudomásul, hogy Váradi Margit nagyszerű énekesnő, akinél szebben, finomabban, több hanggal az aradi színpadon szerző, dött tag esztendő óta nem énekelt. Meleg, bársónvos, vonzó, kellemes orgánuma van, amely üdén, tisztán csengve szárnyal magasra, biztos hangvétele tökéletes iskolát árul el. Minden énekszámát viharos taps fogadta és miután az ének mellett játéktudása, temperamentuma és jelése is van, első fellépésével teljesen meghódította a közönséget. Váradi Margitnak és Kovács karmester vezetésének bizonyítást még sok szép zenei élvezetet köszönhet az idei szezonban az aradi színház közönsége. Barics Győző, a Járai testvér pár, Fülöp Irma, Ligeti Margit és Kertész a kisebb szerepekben járultak hozzá a sikerhez. (+)

* A színház hírei. A legközelebbi ujdonság Van-e babája. A vigszínháznak szenzációs sikert aratott bohózat ujdonsága lesz a legközelebbi bemutató, melyre szorgalmasan készül a társulat. A bohózat telve van kacagató jelenetekkel, a mi természetesen pikáns dolgokat is tartalmaz. Szóval piros színlapos darab, a melynél a közönség ki nem fogy a kacagásból. Az ujdonságot Gábor Andor alkalmazta magyar színre, olyan szellemes kiszólásokkal, hogy a közönség elejétől végig a legnagyobb elragadtatással kíséri a darab menetét és nyílt színi tapsokkal ad kifejezést elragadtatásának. Az ujdonságban főszerepeket játszanak L. Kiss Mariaka, Benkőné, Somogyi Emma, Várnay, Kertész, Polgár, Delli, K. Pongrác, Matild, Hidvéghy stb. — Váradi Margit (Éva.) Ma lép fel az új koloratur primadonna másodszer az Éva operett címszerepében. Új lesz még a darabban Kertész Dező, (Prinell.) A többi szereplők maradnak a régiak. — Holnap, október 6-án díszelőadás a vértanúk emlékére. Színpad kerül az oszkai brigadéros. Ez alkalommal lép fel Hidvéghy Ernő, a társulat új hős színésze. Az előadásban a társulat összes tagjai részt vesznek.

Huszonnégy órás orosz ultimátum Bulgáriának

(Az entente hadihajói és csapatai Szalonikiban. — Utolsó erőfeszítések Bulgária és Görögország megnyerésére.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia—Berlin, október 4.

Pétervárról jelentik: A szófiai orosz követet utasította kormánya, hogy haladéktalanul hagyja el Bulgáriát, ha a bolgár kormány huszonnégy órán belül nem szakítja meg a diplomáciai viszonyt a szláv ügynek és Oroszországnak ellenségeivel és nem távolítja el azonnal az entente államaival ellenséges államok hadseregeinek tisztjeit. (Wolff-ügynökség.)

Az ultimátum tartalma a következő:

— Azok az események, amelyek Bulgáriában jelenleg végbemennek, azt bizonyítják, hogy Ferdinánd király kormánya véglegesen elhatározta, hogy az ország sorsát a német birodalom kezébe teszi le. Az a körülmény, hogy német, magyar és osztrák tisztjeit vannak a bolgár hadügyminiszteriumban és a hadsereg vezérkarában, továbbá a csapatösszevonások a Szerbiával határos területen és az a messzemenő pénzügyi támogatás, amelyet a szófia-i kormány a mi ellenségeink részéről elfogadott, nem hagynak fenn kétséget a bolgár kormány jelenlegi katonai készülődéseinek célja tekintetében.

Az entente-hatalmak, amelyek szívükön viselik a bolgár nemzet törökvéseinek megvalósulását, több ízben figyelmeztették Radoszlavow miniszterelnököt, hogy Bulgáriának Szerbia irányában tanúsított ellenséges magatartását maguk ellen irányulónak tekintik. A bolgár kormány elnöke ezekre a figyelmeztetésekre sürűn ismételt ígéretekkel válaszolt, amelyekkel a tények homlokegyenest ellentéznek.

Oroszország, amelyet Bulgáriával örök időkre összekapcsol a bolgár népnek a török járom alól történt felszabadítása s annak feledhetetlen emléke, nem nézheti tétlenül a készülődéseket a testvérnyilkos háborúra egy szláv nép ellen, amely szövetségese. A szófia-i orosz követ tehát a utasítást kapott, hogy a követség egész személyzetével és a konzulátusokkal hagyja el Bulgáriát, ha a bolgár kormány huszonnégy órán belül nem szakítja meg a viszonyt a szláv ügy és az orosz birodalom ellenségeivel és ha haladéktalanul nem távolítja el azokat a tisztjeit, akik olyan államok hadseregeinek kötelékébe tartoznak, amelyek az entente hatalmaival háborúban állanak.

Angol páncélosok Szaloniki előtt.

Szaloniki. Több angol páncélos szombaton ideérkezett és vasárnapra negyvenezer ember partraszállását várják.

Az entente csapatai átengedését kéri.

Genf. Az entente sajtó az entente Görögországhoz intézett jegyzékére előkészít, melyben megokolja a francia és angol csapatok megjelenését Szaloniki előtt és a csapatok átengedését Szerbiába Görögországtól nem fogják követelni, hanem hivatkozással a görög-szerb szövetségre, kérni fogják.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Athenből: A király tegnap tanácskozásának eredménye Ven-

zelosszal az, hogy a király helyeselte a kormány mozgósítási rendeletet és további döntését, kapcsolatban Radoszlavow azon nyilatkozatával, hogy Bulgáriának nincsenek támadási szándékai Görögországgal szemben. Görögország szövetségi kötelezettségéről Szerbiával szemben, mint nem sürgős kérdéstről a döntés még nem történt meg.

Szerbia napjai megvannak számiálva.

Szófia. A félhivatalos Norweg jelenté: Szerbia napjai megvannak számlálva. Talán lehetséges a teljes megsemmisülésnek kikerülése, ha a szerb kormány észre tér. Az utolsó óra ütött.

A bolgár hadsereg mozdulatai.

A „Minerva” jelenti: A bolgár határőrök számát Turesmel határállomásunk környékén, a bolgár mozgósítás óta megkétszerezték. Azonkívül állandó, számos katonából álló megfigyelő bolgár őrségeket létesítettek. Tegnap a román határra érkezett a 2. bolgár gyalogezred, egy lovasezred, valamint műszaki csapatok, amelyek nyomban sáncmunkákba kezdtek. A bolgár csapatok erősítéseket készítenek a aerdini határpont körül is, Giurgiu közelében.

Bukarest, október 4. Giurgiuból jelentik a bukaresti lapoknak: A Ruszesukba bevonult bolgár tartalékosokkal naponta gyakorlatokat tartanak. A Duna partján százával láthatók a tartalékosok, amint reggeltől estig gyakoroloznak. A Ruszesukban tartózkodó román katonaszökevényeket, akik nagyon sokan vannak, a helyőrségi parancsnokságra idézték és ott tartották őket. Ezeket a szökevényeket valószínűleg elszállítják az ország belsejébe.

Bulgária fegyverbe lépésének hatása.

Bukarest, október 4. Bulgária legelterjedtebb politikai organuma, a Bulg. Handels-Zeitung” írja többek között a következőket:

„Bulgária teljesíteni fogja történelmi feladatát. A bolgár ors ismét fegyverbe szólítja népét. És azok tömör sorban jönnek. Az összes bolgárok, akik a fegyvert elbírák, összegyűlnek komolyan és engedelmesen, egyszerű elhatározással, hogy méltók legyenek a bolgár nép történelmi hírnevéhez.

Mindenki kösülök tudja, hogy ezuttal az összes bolgárok egyesítéséről van szó. Ezért pedig minden bolgár szívesen áldozza föl életét. A király szava elhangzott és a bolgárok mennek a háborúba, a biztos győzelem felé. Azok, akiknek ez nem tetszik, most elnémulnak. Belátják, hogy milyen veszedelmes kaland, milyen szemérmetlen játék lett volna a nemzet legszentebb érdekeivel, ha Bulgária, a négyesszövetség oszlogatásainak engedve, a Csataldsában és a Gallipoli félszigeten vérzett volna el, hogy az Anglia által elűzkeredett Konstantinápolyt Oroszországnak, mint a sült gesztenyét, kikaparja a tüzből.

Orült merénylet lett volna, ha a bolgár kormány Németországgal, Ausztria-Magyarországgal és Törökországgal háborúba boosátko-

zott volna és ezáltal maga segítette volna elő, hogy a nagyszerb álmok megvalósuljanak. A központi hatalmak a balkáni államok segítségével nélkül is készen lesznek összes ellenségeikkel és így arról sinosen szó, hogy talán Bulgáriára szükségük lett volna. Ezt a háboru eddigi tizennégy hónapja alatt már kétséget kizáróan bebizonyították. Ha tehát Bulgária most mégis akcióba lép Szerbia ellen, ezt kizárólag a saját érdekeiből kifolyólag eszeleksi. A központi hatalmaknak Bulgária akcióbalépéséhez csak annyi közük van, hogy diplomáciai befolyásukkal lehetővé tették Bulgáriának a Törökországgal való meg egyezést és a Romániával és Bulgáriával való megértést.

Bulgária előkészületel a szerb határon.

Bukarest, október 4. A bukaresti lapoknak jelentik Calafatból: A Vidinből elszállított bolgár csapatok helyébe más helyőrségekből hoztak csapatokat és amint a bukaresti lapokat értesítik — sokkal nagyobb számban, mint a mozgósítás előtt voltak. Ezekkel a csapatokkal folytonosan gyakoroloznak Vidin környékén. A gyakorlatoknak, amelyek reggeltől estig tartanak, az a céljuk, hogy a Vidinbe hozott új csapatokkal megismertessék azon terepek állásait, amelyek egy esetleges szerb támadás esetén tekintetbe jönnek, amint az 1913-ban történt.

Bombavetőink munkája Szerbiában.

Bukarest, október 4. Nisből jelentik a bukaresti lapoknak:

Szeptember hó 29-én este 4 és 6 óra között hét osztrák-magyar aviatikus repült át Pozsarevacig és mintegy 60 bombát dobtak alá a városra és annak környékére. A bombák egy polgárt megölték, két katona és három polgár pedig megsebesült.

Szeptember 30-án reggel 7 és 8 óra között hat osztrák-magyar aviatikus Kragujevacig repült el s mintegy 30 bombát dobtak a város környékére.

(Erről a légi bombavető utról — annak eredménye nélkül — Höfer jelentése már a múlt héten beszámolt.)

Görögország készen áll minden eshetőségre.

Bukarest, október 4. Hivatalos helyről közlik Athenből, hogy Bulgária és Görögország között a vasuti összeköttetés megszakadt. Igen valószínű, hogy elérkezett a balkáni kérdések tisztázásának ideje, amiben a központi hatalmak hadseregeinek is jelentékeny része lesz. Görögország magatartását illetőleg két véleményt portálnak ugyan, azonban nagyon valószínű, hogy a semlegesség hívei fognak felülkerekedni és a Venizelosz kabine, mellett ez a kérdés döntés alá kerülne, vissza fog lépni az államügyek részéről. Egyelőre azonban természetesen minden feltevést elővigyázattal kell fogadni.

Bukarest, október 4. Szófiából jelentik: A görög kormány érte itette a szófia-i kormányt, hogy a görög hadsereget nem ellenséges szándékkal mozgósították. Csapán elővigyázati intézkedésről van szó. A görög vezérkar hajlandó a bolgár határon csak kis számú csapatot mozgósítani és elvárja, hogy Bulgária ugyanígy eszeleksi a görög határon.

Cyryll orosz nagyherceg Berlinben?

(Oroszország külön békére törekszik a központi hatalmakkal. — A „paragentzii“-k.)

Távirattudósítás.

Bukarest, október 4.

A Szófiában megjelenő „Dnewnik“ jelenti:

„Cyryll nagyherceg a legszigorubb inkognitóban két nap óta Berlinben tartózkodik. A nagyherceget az a megbízatással küldték Berlinbe, hogy Németország vezető személyiségeinél puhatolódzék, vajjon mily feltételekkel lenne hajlandó Oroszországgal külön békét kötni.

A „Dnewnik“ szerint az oroszok lemondtak arról a reményről, hogy megvert hadseregüket ismét akcióképesse tehessek.

A bukaresti Seara mai száma „Paragentzii“ címen, Z. Arbore aláírással feltűnést keltő cikket közöl, mely Oroszországban lassankint feltűnő békeáramlatokkal foglalkozik.

— Paragentziinek hívják — írja a Seara többek között — Oroszország azon, a legkülönbözőbb társadalmi osztályba tartozó és legkülönbözőbb foglalkozású egyeneket, akiknek az a kívánságuk, hogy hazájuk hadserege legyőztesse.

— Ezeknek száma — írja tovább a román lap — igen nagy, olyan nagy, hogy immár egy kormányrendeletben is komolyan szó esett róluk.

A Moszkvában megjelenő „Moskow Wjedomosti“ azt írja, hogy a Paragentziik, nemcsak a lengyelek és ukrainiak sorából kerülnek ki, hanem részint az igaz oroszok sorából is. És nemcsak polgári elemek vannak közt-

tük, hanem — — — is. A hiányzó szót a cenzura törölte, de semmi kétség, hogy az orosz ujság a katonák szót használta.

Hogy mivel magyarázható ez a jelenség? Csak azzal, hogy az orosz nép legszélesebb rétegeiben hatalmas forradalmi mozaikom ébrednek, amely rövidesen nyitán mutatkozni fog.

Naponta szembeütköző jelenségek igazolják ezt a tény.

Az orosz paraszt nem fordul többé alázkodó kérelemmel az atyuskához, hanem követeléseket támaszt.

Igy a stavropoli parasztok tiltakoztak Onipko képviselő letartoztatása ellen és cárt detronizálását követelték.

Az intellektüel osztály körében is ugyanezen feltogás uralkodik.

Egyetlen ország sincsen a világon, ahol a művelt osztály szerepe az uralkodó osztályéval szemben olyan alárendelt, mint Oroszországban.

A múltban, 1854-ben is a Paragentziik kerültek felszínre. Ma Oroszország összes társadalmi rétegei Paragentziik. Egész Oroszország békét akar. Odesszában, Kievben, Szentpéterváron, Moszkvában egy Németországgal és Ausztria-Magyarországgal megkötendő külön békéről beszélnek.

Mindenki meg van győződve róla, hogy legkésőbb két hónap múlva a békét aláírják!

— És azután? Mi lesz azután? — kérdi szenzációs cikke záradékául a román ujság!

Panaszkodnak az aradi hadiadózók.

(Felebbezések és feljelentések. — Terv a 10.000 korona jövedelműek hadiadójáról. — Eladósodott „gazdagok“)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 4.

Szeptember 16-án fejeződött be Aradon a hadiadó kivételése és amint megírják a lapok, a hadiadóval megróttak lajstromát a pénzügyigazgatóság az adó behajtása céljából már át is tette a város adóhivatalához. Azok, akikre a bizottság a hadiadó fizetés kötelezettségét megállapította, tekintet nélkül arra, hogy ügyükben van-e felebbezés, kötelesek a kivettelt adót megfizetni. Az adók megállapítása ellen a bizottság működése alatt is és azt követőleg egészen a tegnapielőtt lejárt határidőig több felebbezést jelentettek be. Kuzmann Dénes pénzügyi títár, aki a hadiadó ügyeinek előadója volt, egyedül mintegy harminc felebbezést jelentett be a bizottság határozatai ellen és körülbelül 30 vagy 40 felebbezés érkezett be a felektől. A pénzügyi títár felebbezése olyan esetekben történt, ahol a bizottság nem állapí-

tott meg hadiadó fizetési kötelezettséget, vagy Kuzmann títár véleménye szerint túlzottan leszállította az adót. A felek felebbezései csaknem kizárólag a hadiadó változástalan megállapításai miatt történtek. Néhány a hadiadó kivételével elégedetlen aradi polgár nemcsak felebbezést adott be, hanem Teleszky János pénzügyminiszterhez feljelentést tett a pénzügyi títár és a hadiadó kivételénél működő bizottsági tagok ellen, azt állítva a feljelentésben, hogy törvénytelenül jártak el. A feljelentők azt a különös kívánságát terjesztették a pénzügyminiszter elé, hogy Aradon az egész hadiadó kivételést változtassa meg és az új javaslat elkészítéséhez más pénzügyigazgatóság területéről rendeljen ki közeget. Végül még azt is kívánja, hogy a pénzügyminiszter feyelmi eljárást indítson a hadiadó javaslatok körül eljáró tisztviselők ellen.

Érdeklődtünk az aradi pénzügyigazgatóságon az iránt, hogy mi okozta ezt az elkeseredést a huszezer koronán felüli jövedelemmel bíró aradi polgároknál. Illetékes helyen a következőket moadták el az Aradi Közlöny munkatársának.

— Semmi tudomásunk nincs arról, hogy feljelentés történt volna a hadiadó kivételése

miatt. A pénzügyminiszterrel erről értesítést még nem kaptunk és nem intézkedett a miniszter s miniféle vizsgálat elrendeléséről sem. Miután a hadiadó javaslatok elkészítése és maga a kivétel is szigorúan a törvény által előírt formák betartásával történt, nem tudjuk elgondolni, hogy melyek az egyesek által tapasztalt „törvényteleniségek.“ Az aradi pénzügyigazgatóság figyelmesen és gondosan járt el a hadiadózókkal szemben tekintettel arra, hogy egy egészen új adónem bevezetéséről van szó. Bár a törvény nem írt elő mást, csupán azt, hogy a javaslatot kifüggesztés után kell közhírré tenni, mégis minden egyes felet, aki a javaslatban szerepelt, külön meghívóval értesítettünk a javaslatról és arról, hogy adóját mikor tárgyaljuk, mert módot akartunk adni mindenkinek arra, hogy kifogásait a bizottság előtt előterjeszthesse. Hogy a kivétel-bizottság nem működött szigorúan, annak bizonyossága az a harminc felebbezés, amelyet Kuzmann pénzügyi títár adott be. Hisz a lapok is megírták, hogy egyeseket egészen törölték, másoknak adóját lényegesen leszállították és alig egy-két adójavaslat maradt meg érintetlenül.

— Egyébként ilyen az eredmény az egész országban. A javaslatba hozott és a minisztérium által már számításba vett összegeket már annyira mérsékeltek, hogy minden valószínűség szerint az 1915. évről kivettelt hadiadó Magyarország területén a huszmillió koronát nem fogja meghaladni. A hadiadó bevételeit tudvalevőleg a hadisegélyezés céljaira fogják fordítani. Tessék elgondolni már most, hogy csupán a hadbavonultak családjainak segélyezésére egyetlen megyében, például Arad megyében, havonta egymillió koronát elérő kiadás van. A hadiadó évi huszmilliója tehát ugyancsak kevés a kiadásokhoz arányítva. Arról már írtak a lapok, hogy a hadiadót, amelyet ezideig csak 1915. évről vetettek ki, a jövő évre is ki fogják vetni.

— Hogy mi okozta a esalódást a hadiadók eredményében? Az aradi tárgyalások folyamán arról győződünk meg, hogy alaposan el vagyunk adósodva. Az előzetes megállapításoknál a pénzügyigazgatóság sok helyen tekintélyes jövedéket konstataált és ezek szerint magas összegű hadiadót vett számításba. A bizottság előtt azonban a felek kétségtelen bizonyosságát szolgáltatották annak, hogy nagy jövedelműket ugyancsak nagy tartozások terhlik és ezekkel a bizonyítékokkal szemben a bizottság nem tehetett egyebet, mint alaposan mérsékelte a kivételt.

Naptárhirdetőink

szives figyelmébe.

Az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékozt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Letörrik a háborúra izgató román kalandorokat.

(A Bratianu kormány erélyes intézkedései. — Románia viszonya a szomszédos Balkán-államokkal.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, október 4.

A román kormány hivatalos organuma, a Take Jonescu és Filipescu táborába tartozó képviselőknek a román hadsereg mozgósítását követelő rezolúciója kapcsán, a melyet a Bratianu kormány tudvalevően visszautasított, a következőket írja:

„A Nemzeti akcióval szerzett sajnálatos tapasztalatokból ugyilátszik nem okultak ezek az urak. Sőt legnagyobb hibájuk, hogy ezen tapasztalatokat új alakban meg akarják ismételni. A többi azután magától következik. Így a követett óéi tekintetében való képtelenség, az összetereit elemek közötti egyenletlenség, az értékes elemeknek — kiknek hazafiasságában senki sem kétkedhetik — üzletemberekkel, tegnapi internationalistákkal — kiktől senki sem hiszi el, hogy valamely égi csoda folytán hirtelen megtértek — való összevegyülése. Ép ez okból meg vagyunk róla győződve, hogy sem a Nemzeti akció, sem pedig valamely más agitáció nem volt képes közönségünket ebben, vagy más értelemben felhagyni és magával ragadni. Meg vagyunk továbbá győződve, hogy eme új parlamenti kísérletnek sem lesz sikere.

Sajnálkozunk kell azon, hogy vannak érdemes hazafiak, a kik annyira elragadtatják magukat, hogy nem veszik észre, miszerint olyan emberek ügyeit látják el, a kik a zavarosban halásznak és a kiknek érdeke, hogy a nyilvánosság öntudatát összezavarják.

Ezen jóhiszemű férfiak, a kik eme terméketlen, szomorú sikertelenségre ítélte agitáció utvesztőjébe tévedtek, egy szép napon be fogják látni, hogy a felelős tényezők erős kezében van az igazság, ama tényezők kezében, a kik az egészséges ítélőképességű közvéleményei együtt vonakodnak az országot kalandokba sodorni.“

Bukarest, október 4. Bratianu miniszterelnök tegnap hosszasan tanácskozott minisztertanácsával azon rendszabályok dolgában, amelyeket azon esetre fogantatásának, ha a Boulevard-szállodában gyülekező háborús izgatók sávköveket akarnának előidézni. A kormány végül megbizta Mortsun belügyminisztert, hogy a szükséges rendfentartási intézkedéseket a legnagyobb szigorral vigye keresztül.

Románia Besszarábia megszállásának alkalmas pillanatára vár.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A török kormány lapja a „Hürriyet“ reprodukálja az athéni sajtó információit részint athéni, részint szaloniki forrásokból, amelyek szerint a román kormány ismételtén kijelentette, hogy amennyiben Bulgária Szerbiával, vagy

Görögországgal hadiállapotba lépne, akkor is fenntartaná eddigi semlegeségét.

Abban az esetben azonban, ha az oroszok teljesen kiűritenék Besszarábiát, és a német-osztrák-magyar csapatok oda bevonulnának, Románia elérkezettnek látná a pillanatot, hogy semlegesége jutalmául Besszarábiára vonatkozólag kinyilatkoztassa igényét.

Románia vasúti határtörzse.

Bukarest. Miután a vasúti vonalak Pradeál és Burdujeni felé ismét szabadok lettek, a közlekedésügyi hivatal elrendelte, hogy a mai naptól kezdve az összes állomások felvehetnek Pradeál és Burdujeninek szánt rakományokat. A határra szállított gabona ott lesz kirakva és targoncán a határon átszállítva, miután román vasúti kocsiknak tilos a határon áthaladniuk.

Bukarest, október 4. A román és bolgár áruk kölcsönös átszállítása a jövőben akadály nélkül fog megtörténni. Szófia jelentés szerint Radoszlavow bolgár miniszterelnök ezen kérdésben hosszasan tanácskozott Derussi szófia román követtel, ami a fenti eredményre vezetett.

Bukarest, október 4. A Román Távirati Ügynökség a bolgár követségtől a következő helyreigazító sorokat kapta:

„Teljesen valótlán, hogy a bolgár követ, osztrák-magyar kollegájával egyetemben lépéseket tett a román kormánynál az átviteli szállítások érdekében. A bolgár követ Angheliescu dr. közügyügyi miniszter egyenes meghívására kereste őt fel, miután a miniszter előzőleg értesítette, hogy folyó ügyeket szeretne megbeszélni vele. Minden másként hangzó újság hírválótlan és tendenciózus.“

Bukarest, október 4. A román államvasutak igazgatóságát hivatalosan értesítették, hogy Szalonikin át nem lehet többé Románia részére árut szállítani. Azokat a vasúti kocsikat, amelyek a román áruk átvétele céljából Szalonikiben állottak, átszállították szerb területre.

Bukarest. A hivatalos „Independance Roumaine“ írja: Az Epoca alapnéküli tudósítást közöl egy beszélgetésről, amelyet Czernin Oltokár gróf osztrák-magyar követ Angheliescu miniszterrel folytatott. Ezen lap azt állítja, hogy Czernin gróf kijelentette, miszerint Ausztria-Magyarország végleg befogja szüntetni a Románia részére érkező áruk átszállítását a monarchián, ha Románia tovább is kellemtelenséget támaszt Bulgáriával szemben a szállítások körül. Ez az információ egyszerű koholmány. Éppen ellenkezőleg ugyanis, az osztrák-magyar követ a román miniszterrel folytatott beszélgetésben azon fáradozott, hogy megállapítsák, melyik volna a legjobb mód, hogy ugy Románián át szállítandó, mint Románia részére érkező áruk is minél hamarabb rendelkezési helyükre jussanak.

Bukarest, október 4. A román kormány tagjai Bratianu miniszterelnök előnöklése alatt ma minisztertanácsot tartottak, amelynek legfontosabb tárgya az áruátszállítás kérdése volt.

Románia nem elegendik a küzdelemben.

Bukarest, október 4. Bratianu miniszterelnök vezetése alatt tartott minisztertanács behatározott megvitátás alá vette a londoni román követ referációját, a ki Gray külügyminiszterrel folytatott tanácskozásainak anyagát ismertette kormányával. Hivatalos kommunikáció nem adtak ki. Kiszivárgott hírek szerint a minisztertanács azt határozta, hogy a négyes entente államaiban aacrendítált kivetett további tárgyalásokra és tájékozódásokra utasítja, de a mai helyzetben nem látja szükségét annak, hogy a mozgósítás elrendelése iránt a királynak javaslatot tegyen. A mig az események teljesen ki nem alakulnak s a mig nem lesz tisztán látható az entente és Bulgária helyzete, addig Románia nem óhajt a küzdelemben elegendik.

Királyunk sajátkezű levele a román királyhoz.

Bukarest, okt. 4. Ferenc József király sajátkezűleg írt levélben közölte Ferdinánd királlyal, Mária főhercegnőnek, Rainer főherceg özvegyének elhunytát.

Károly király halálának évfordulója.

Bukarest. Erzsébet özvegy román királyné elutazott Szinajából. Tegnap este megérkezett Bukarestbe, ahonnan október 10-én Curtea de Argesbamegy, hogy jelen legyen a Károly király halálának évfordulóján ott megtartandó gyászistentiszteleten.

Idegen repülőgép útja Románia felett.

Bukarest, okt. 4. Calatából jelentik a bukaresti lapoknak:

Mult kedden este 6 óra tájban egy Szerbia irányából jövő biplan elrepült a város felett. Az igen nagy magasságban repülő biplan Bulgária irányába haladt el. A 71. gyalogezred gyakorlóterén való átröpülésekor többször rálőttek a biplárra, anélkül azonban, hogy találták volna.

Bukarest, okt. 4. Zorileanu, az ismert romániai aviatikus kapitány a mult esütörtökön felszállást eszközölt a Kárpátok fölött.

Amint Plojest felé tartott, egy esendőr, aki ott örködött, abban a hiszemben, hogy egy idegen aeroplan közeledik, fegyverével rálőtt Zorileanura.

A golyó a repülőgép motorjába ütődött. Zorileanu kapitány rögtön alászállott.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Fogházra ítelt bankigazgató.

(Az olvasatlanul aláírt utalvány. — Hadseregszállítási vesztegetés.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 4.

Temesvár egyik legtekintélyesebb pénzintézetének, a Temesvári bank és kereskedelmi részvénytársaság vezérigazgatóját Szoma Zeigmond királyi tanácsost ültette a vádhatóság a vádlottak padjára. A bankigazgató, aki Temesvár gazdasági és társadalmi életében vezető szerepet vitt, azzal a bűnnel terhelve állott bírúi előtt, hogy mint hadseregszállító a megvesztegetés vétségét követte el. Vele együtt Csicsóky nevű ügynök és Antalescu katonai alkalmazott voltak a megvesztegetési affér szereplői és mindhármukat bűnösöknek találták a vádirat szerint és a főtárgyalás alkalmával produkált bizonyítékok alapján és Szomát, valamint az ügynököt három-három havi fogházra, míg Antalescut két évi fogházra ítélte a bíróság.

A vádirat szerint az említettek a háboru elején, mint sok mások, magánosok és intézetek, mindenféle hadfelszerelési és élelmiszer szállítására vállalkoztak. A hadbiztosság, amely a beszerzett referenciák alapján jóhiszeműen a legmesszebbmenő bizalommal viseltetett a pénzintézet vezetője iránt, adott is megbízásokat a legkülönbözőbb cikkekre Szomáséknak. Szállítottak rumot, lópokrócot, bakancsot és sajtot és míg a hadvezetőség a szállításokat nem szervezte meg és nem szorította ki a díletárakat és nyereszkekből ad hoc líferánsokká felcsapott vállalkozókat, addig a bank könnyen jutott a szerződésben vállalt készárakhoz, amelyeket természetesen soba sem szerzett be a termelőtől, az iparostól, hanem ügynökök útján másodkézből hajtatta fel. Mikor azonban az első nagy lás elcsendesedett és mindinkább a szakemberek és szaktestületek felé fordult a hadvezetőség bizalma, a hirtelen szállítókká vedlett érdektársaságoknak leáldozott a csillaga, mert a horzáértők, a gyakorlottak a termelő forrásokat jobban ismerték és a lihegő felhajtókat, az egész magyar kereskedelmet diszkreditáló ügynököket elzavarták a források mellől. Az ügynökök, természetesen nem azok, akik életpályául választották ezt a sulyos és nehéz hivatást, hanem a foglalkozás nélküli kávéházi léhűtők füt-fát ígérték a vállalkozóknak és holdban lévő területek széna termését, Amerikában készülő gyapjupokrócot ajánlottak egyrészt, másrészt pedig azt az árut is eladták, aminek csak a formája, de nem a lényege felelt meg a szerződéses feltételeknek.

Szállítani azonban kellett, mert a kincstár nem ismert tréfát a terminus lefartakor. Szomásék sem tudták betartani a terminust, mert, mint a főtárgyaláson vallották, a konkurrencia, amely szakemberekből állott, igen sok esetben elvásárolta előlük az árut. Azt az árut, amelyet az ügynök beígért, mert valamelyik kávéházban hallotta, hogy a harmadik vármegyében bőséggel kapható.

Ha nem volt megszerezhető a megfelelő, a szerződésnek megfelelő portéka, akkor sem baj — tudta elhárítani az ügynök — van öneki összeköttetése a katonaságnal, csak kenni kell a kereket és az akkor gördül.

Az említett banknak volt egy Steinfeld Lajos cégvezetője — a ki egy másik szállítási botrány miatt van letartóztatva — tönknek feltétlen bizalmát élvezte és be volt

svatva az ártékekbe. A vádlott bankigazgató vallomása szerint a cégvezető, hogy a szomszéd helyesben segítsen a nélkül, hogy vele sem megbeszélte volna, vagy csak szándékát jeletette volna Szomással, egy napon az aláírandó akták közt odacsomposított egy hatalmas koronáról szóló utalványt, amelyet a direktor el sem olvasva aláírt. Ezt az utalványt arra használták fel, hogy az ügynök útján eljuttatták Antalescunak, a kinek manipulációját azonban már akkor figyelték. Ez az is vette a meg nem felelt, sebbel-lobbal felhajazott árut, de az ellenőrzésnél csakhamar leleplezték, megtalálták a háskutatás alkalmával az igazgató által aláírt utalványt, amelyet még be sem váltthattak, oly hirtelen tűntek rajta.

A bíróság, minthogy Steinfeld technológiával volt tönkére, nem fogadta el Szoma védekezését és az említett bűntettéssel szolgáltatta őt és vádlott társait.

N I R E K.

— A kinty nevenapja. Ótáségo nevenapját a szokásos fényvel és katonai pompával ünnepelte meg a mai nap az aradi helyőrség. Ez alkalomból a helyőrségi templomban délelőtti 9 órakor hálaadó istentisztelet volt, melyen megjelent az egész helyőrség tisztikara Resch Ferenc tábornok vezetésével. Jelen voltak: Cabdebó Géza nyugalmazott tábornok, Schreiter alezredes térparancsnok, Gidófalvy Béla dr. törzsorvos az aradi katonai kórházak parancsnoka és az összes katonai előkelőségek. A hálaadó istentisztelet Metzger Márton dr. konviklus-igazgató, hittanár tartotta. Grossmann János gyoroki és Glácsy Miklós ujaradi plebánosok és az itteni tábort lelkészek segédletével. A kivезényelt katonai zenekart Zellner karmester dirigálta művészettel.

— Urbán Iván báró főispán állapota. Urbán Péter báró, aki néhány nap óta Budapesten tartózkodik a Liget szanatóriumában pihenő édesapja közelében, ma tévitzathat arról értesítette Aradmegye főispáni hivatalát, hogy Urbán Iván báró főispán állapota örvendetesen javul és állandóan jól érzi magát.

— Harctéren kitüntetett harminchármasok. A Zlota-Lipa front áttörése alkalmából az aradi háziere d. százada kitüntette magát és új dicsőséget szerzett a sok harcot vívott ezrednek. A 8. század ugyanis egy orosz szuronyrohamot fényesen visszavert és számos foglyot ejtett. Ezen alkalomból a fent jelzett századnak a következő kitüntetései érkeztek meg az Oroszországban táborozó ezredhez szeptember 20-án: Bocz zászolós és Szóke Elemér szakaszvezető az I. osztályu nagy ezüst vitézségi érmet kapták meg, miután már a II. osztályu meg van mindkettőjüknek; Adler Lipót szakaszvezető, Jung Ferenc tizedes szintén I. osztályu nagy érmet, Kapcsos Ferenc szakaszvezető, Sampek György és Sampek József tizedesek a II. osztályu kis ezüst érmet kapták.

— A Hadseregélyző hivatal tájékoztatója. A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadseregélyző Hivatala képes tájékoztatót adott ki feladatairól, az elesett hősök özvegyeit és árváit, valamint a rokkantak alapját gyarapító jótékonyasági akcióról, továbbá a Hivatal jótékonyasági kiadványairól és propaganda cikkeiről. Az izléses gonddal összeállított tájékoztatót levélbeli kérelemre készeéggel küldi meg minden érdeklődőnek a Hadseregélyző hivatal gyűjtő és propaganda osztálya. (Képviselő ház).

— Bécs fél a magyar sertészsorásoktól. Bécsből jelentik: A Rathauskorrespondens írja: Minthogy Budapestrol az élő sertés, a szar és a szakonna további rohamos áremelkedését jelentették, a budapesti és bécsi piac kapcsolatánál fogva tartani lehet, hogy az áremelkedés áttérjed Bécsre is. Ez ezért Weisskirchner bécsi polgármester Bárczy polgármesterhez fordult azzal a kéréssel, hogy tegyen lépéseket a magyar kormánynál a sertésdrágaság szabályozására, Bárczy táviratilag azt válaszolta, hogy a főváros közgyűlésé már a múlt hónapban lépést tett ebben az ügyben a kormány, a mely megígérte, hogy legrovidebb időn belül megfelelő intézkedéseket tesz. (A mai napig még nem történt intézkedés, csak az árak szöknek feljebb-feljebb.)

— Az iskolák a háboru-beteg árváit. A beteg gyermekekről való gondoskodás fontos ügyét szolgálja a Zichy János gróf kormányzata alatt álló Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület, amely a háboru szerencsétlen beteg árvái részére Sídok és Balatonvilág között Balatonszabadban egy 200 ágvas gyermekszanatóriumot épít és amely a szenvedő szegény iskolaköteles gyermekek ápolását teljesen ingyen nagy áldozatkészséggel végzi az áldásosan működő Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatóriumban is. Amokivül a mártírhált halt Hohenberg Zsófia hercegnő nevére egy gyermekvédelmi alapot kíván létesíteni és ennek érdekében fordul a magyar nemzeti gyermekeihez, kérve azok segítségét. Jankovich Béla vallás és közoktatásügyi miniszter ugyanis, minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, amelynek minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felsegítésének ügye a tanulóiúság lelkületéhez is legközelebb áll, engedélyt adott arra, hogy a tanulóiúság a gyermekszanatórium érdekében gyűjtést eszközölhessen. Rákosi Jenő gyönyörű szózáttal fordul most a tanulóiúsághoz, hogy néhány fillérrel e nagy és szent célok elősegítéséhez hozzájáruljanak. A gyűjtéshez szolgáló leveket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvinni és ugyanosan az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, melylyel a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölé hajlik. Felkérjük tehát a tanulóiúságot, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák azon törekvést, hogy a gyermekszanatórium gyűjtés minél eredményesebb legyen és hogy a magyar gyermekvédelem elsősorban éreztesse áldásait azokon a szerencsétlen beteg kisdedeiken, akiknek apjuk a rettentő háboruban éretünk elvérzett.

— A Királyérem. A háboru művészet legstikerübb alkotásai közt is elsőrangú helyet érdemel úgy történelmi bece, mint művészi tökéletessége révén a Királyérem, mely a Hadseregélyző Hivatal kiadásában kerül forgalomba. A nagyalku bronzérem egyik oldalán domborműve a királyt magyar tábornoki diszegenruhában ábrázolja, másik oldalán pedig királyunk sajátkezű irásának reprodukciójában ez a történelmi nyilatkozat áll: Bizom népemben e ügyünk igazságában. Az emlékérem ára diszes tartóban 22 korona. A háboru idők e gyönyörű produktumát a magyar társadalom örömmel és lelkesedéssel fogadta és már eddig is több ezren megvásárolták. A Királyérem, a Hadseregélyző Hivatal gyűjtő és propaganda osztályában (Budapest, Képviselőházi épület) rendelhető meg.

— A vak katonáknak. Keresztury Gyula és Ignacza György negyverővel korozát juttattak az Aradi Közlönyhöz a „vak katonák” segélyezésére. Az összeget az aradmegyei köz-kórház részére átengedat pótség használatáért kapták és szánták jótékony célra. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— Rokkant katonatisztek felvétele az egyetemre. Szeptember hó folyamán megjelent az a miniszteri rendelet, mely megengedi, hogy mindazon magyar honos tiszték, katonai tisztviselők és tisztjelöltek, akik a közös hadsereg, haditengerészet, honvédség, vagy esendőség tényleges állományához tartoznak a VIII-ik rangosztályig bezárólag és a jelen háboruban rokkanttá válnak, érettségi bizonyítvány és felvételi vizsga nélkül beiratkozhatnak a rendes hallgatók gyanánt a tudományegyetem bármelyik világi karán. Ennek feltétele egyrészt az, hogy tényleges állományba vételük előtt sikerrel elvégezték valamely katonai intézetben a megfelelő tanfolyamokat, avagy valamely nyilvános közpiskola VIII. osztályát; másrészt az, hogy a katonai hatóság által a jelen háború során beállott testi fogyatkozásuk miatt mint tényleges szolgálatra alkalmatlannak rokkant állományba helyezettek. A felvétel iránti kérvényt október 14-ig kell beadni az illető egyetemhez. Csakolni kell a) ankványi kivonatot, b) a végzett tanfolyamoknak tüzefes felsorolása kapcsán a legutóbbi nyert bizonyítványt, c) a legutolsó katonai kinevezési okiratot, d) az illetékes katonai hatóság bizonylatát, hogy folyamodó a jelenlegi háború következtében beállott rokkantság folytán a további tényleges szolgálatra tartósnak alkalmatlannak találattott és ezért a rokkant állományba helyeztetett; hogy továbbá ellene katonai bünvádi, vagy becsületbírósi eljárás nincs folyamatban.

— Köszönetnyilvánítás. Herzel Bernát és neje 30 kor., Leopold Zsigmond és neje 30 kor., és Deutsch Andor és neje 20 koronát adományozott az izr. patronage egyesület aradi fiókjára részére néh. dr. Mittler Izidor ravatalára szánt koszorúmegváltásért, mely kegyeletes adományokért köszönetet mond az elnökség.

Stauber Andor dr. és neje Mittler Izidor dr. koporsójára szánt koszorú megváltása fejében 10 koronát adományozott az aradi Vörös kereszt egyesületnek. Az aradi vöröskereszt Egyesület elnöksége a váratlanul elhunyt és általánosan meggyászolt Mittler Izidor dr. ravatalára szánt koszorú megváltásaként a következő pénzádományokat kapta: Rosenberg Miksa dr. 100 korona, Kell Lipót dr. 100 korona, Tenner József és neje 20 korona, a Duna biztosító társaság aradi vezérnöksége 20 korona, Lustig Armin és neje 20 korona. Az adományokért ezután hálás köszönetet Vásárhelyi Jenka elnök.

— A bányarablók premierje az Apollóban. Az Apolló-színház nézőterén ma este egyetlen talpalatnyi hely sem volt üresen. A bányarablók, ez a grandiózus amerikai dráma nagy tömegeket vonzott az Apollóba, melynek pénztáránál már jóval az előadás előtt kitették a „Minden jegy elkelt” táblát. A publikum várakozását mindenben kielégítette a bányarablók. Rendkívül izgalmas történetet dolgoztak fel a szerzők a drámában. Vad hajszák, az erők összemérése, az emberek gyűlöletének harcai jellemzik a képet, amelynek fővételai vadregényes helyeken készültek. A darab megrendezése sok ötletességet, még több vállalkozási szellemet és kiszámíthatatlan nagy előkészületeket igényelt. A dráma cselekménye nagy tömegeket hoz elénk. Megdöbbentően szép része a képnek az aranybányák pusztulása. A közönség nagy tetszéssel fogadta a fenomenális képet, amelyet még kedden mutat be az Apolló-színház.

— Hölgyeim. Van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt Hölgyközönséget, hogy a legújabb újsí divatlapjaim megérkeztek, elsőrendű munkásokkal ellátva, vagyok bátor magamat b. pártfogásukba ajánlani, kiváló tisztelettel Huppert Henrik. 3878

— Koszorúmegváltás. Mittler Izidor dr. ravatalára szánt koszorú megváltása fejében Löffler Jakab 20 koronát, Fodor Gyula 20 koronát adományoztak az Aradvárosi Vörös Kereszt egyesületnek.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházban a Szabadság-téren, gyermekokcsik és gyermekszékek gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Egy megtört anyai szív. (Dramai szenzáció az Urániában.) Megrázó drámát mutat be ma a színház, melynek főszereplője egy anya, akit gonosz kezek gyermekétől akarnak megfosztani. Laura bárónő története az 6 megindító szomorú részleteivel megkapja szívünket és amikor látjuk, hogy tisztán anyagi okokból elveszik tőle gyermekét, tébolydába zárják, mikor látjuk azt a szédítően borzalmas kálváriát, melyet végig kell szenvednie a szegény nőnek addig, míg igazsága kiderül: nem tudjuk felindulás nélkül szemlélni a szabadulás óráját. Raymond bárót, aki mind a szenvedéseknek okozója, utól éri sorsa. A fiatal anya végre menekül szenvedésétől, vissza kapja gyermekét s ezzel egy boldogabb jövőnek reménye száll szívébe. Ezt a megrázó drámai cselekményt elsőrangú színészek játékaival kitűnő rendezésben mutatja be a színház. „A rejtélyes koporsó Mária Bonnerddal legközelebb az „Urániában”.

— Talált pénz. Egy aradi ügyvéd ma kisebb pénzösszeget talált. A pénzt igazolt tulajdonosa átvetheti a rendőrségen.

— Balla Frigyes festőiskolája Deák Ferenc-utca 40a. II. em. megnyit. Jelentkezés naponta délelőtt 8—12, délután 2—4 óráig. 3775

— A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó úrnak felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

Százötven métermázsaszir a város birtokában.

(Rendkívüli közgyűlés a drágaság miatt.)

— A cukor maximális ára. — Felosztatják a Boros Beni-téri városi üzletet.

— Főirat az új tengeri érdekekben. —

Nem fogy a teher liszt Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 4.

Arad város közlémezési bizottsága ma délelőtt Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, h. polgármester elnöklésével két óra hosszáig tartó ülést tartott, amelyen számos fontos kérdés került tárgyalásra. A bizottság érdeklődéssel hallgatta a Neuman Testvérek cég és a Széchenyi gőzmalom által hangosított ama panaszt, hogy a közönség lassan fogyasztja a nullás és a főzlisztet, ellenben a barna kenyérlisztet nagy mennyiségben keresi. Emiatt aztán a fehérebb liszt megmarad a malomknál. Ezen a bajon úgy kellene segíteni, hogy a pékeknek a régi arányban lehetne fehér süteményeket sütni. Hogy mi módon volna ez kérésztül vihető, arra vonatkozóan a bizottság a kereskedelmi és iparkamarától kér tanácsot; a kamara legközelebb tanácskozására fogja ez ügyben összehívni az érdekeltséget.

A bizottság tudomásul vette, hogy a mezőhegyesi cukorgyár két vagon cukrot fog legközelebb utnak indítani a városi élelmiszerüzlet számára. A cukor vagononként 55 koronával drágább az előirányzott összegnél, mert 55 korona beföldési díjat is felszámít a gyár. A bizottság megállapodott egy szemlái kereskedővel, hogy nagyobb mennyiségű tojáshozzon Aradra, átlag darabonként 15 filléért. A város azonban csak 14 filléért fogja adni a tojáshoz és a differenciát fedezni fogja. A Magyar Halkonzervgyártól rendelt 32 métermázsas halkonzervet a gyár sürgősen nem tudja szállítani, amit a jelen voltak tudomásul vettek.

Nagy érdeklődést keltett Varjassy Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkárnak Bolgár Lajos utján történt egyik országos jelentőségű közlése. Varjassy dr. több napon át Budapesten tartózkodott és a kormányhoz közel álló körökből arról értesült, hogy a kormány országosan akarja rendezni a közlémezés kérdését, ez azonban csak akkor fog megtörténni, ha az ország törvényhatóságai

egyöntetűen nyilatkoznak meg ez ügyben. Varjassy Lajos dr. akadályozva lévén az ülésen való megjelenésben, a Kamara kiküldöttje utján közli ama véleményét, hogy helyes volna, ha Arad törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésen tárgyalná a kérdést és a közlémezési bizottság terjesztésén memorandumot a közgyűlés elé. A bizottság e memorandum elkészítésére megkérte Varjassy dr.-t, aki a bizottság pénteki ülésén bemutatja előterjesztését.

Zubor Andor: A szomszédos törvényhatóságokat e hó 18-ra értekezletre hívtuk meg, helyes volna talán a kérdést addig függőben tartani.

A kamara kiküldöttjének az a véleménye, hogy kár volna ezt a fontos kérdést ilyen hosszú ideig elodáztatni. Bing Hugó csatlakozott ehhez. A bizottság kimondotta, hogy a rendkívüli közgyűlést lehetőleg 8 napon belül kellene összehívni.

A kormány legutóbbi rendelete tudvalevőleg országosan megállapította a cukor maximális árát és a vidéki hatóságoknak csak a fuvardíjat kell megszabni. A bizottság javasolja, hogy ez a fuvardíj a nagykereskedői forgalomban 1 kor. 50 f. legyen. A végleges maximális árakat a hatóság a napokban hirdmény útján adja tudtul a közönségnek. — A csereszir bécsi szállítója közölte, hogy a régi árban újabb 50 métermázsát tud szállítani, amit a bizottság helyeslőleg vett tudomásul. A Milka-téle növényi zsirt legutóbb kilogrammonként 4 korona 70 filléért akarták szállítani. Ugyan ez a cég azonban most már csak 5 korona 80 filléért akarja ezt szállítani. A bizottság próbaképen 1 métermázsát rendel.

Egy lugosi cég prima sertészsirt kínált Aradnak kilogrammonként 7 koronáért. A bizottság a kínált 1 vagon zsirt megrendelte a cégtől. A dán husból 500 dobozt, továbbá 750 kg. hollandi sajtot próbaképen rendeltek. — A liszt új rendszerű elosztása következtében a Boros Beni-téri hatósági üzletre nincs szükség és a bizottság javasolja annak legrövidebb időn belül való megszüntetését.

Hecht Arnold dr. javasolta, hogy a marhavért ezután ne ipari célokra használják föl, hanem váreshurkát készítsenek belőle. A bizottság az elnök javaslatára kimondotta: próbapályázatot kell hirdetni a hentesek körében az újajta hurka készítésére.

Zubor Andor javasolta: keresse meg a bizottság a vármegyebeli jegyzőket: hassanak oda, hogy a falubeli lakosság szükségletét kielégítő élelmiszerrel kívüli feles mennyiséget a termelők Aradra szállítsák. A város készséggel megfizeti a jegyzőknek munkájukért a normális közvetítői díjat. A bizottság elhatározta, hogy ilyen irányban megkeresést intéz a vármegye vezetőségéhez.

A sairkérdés különösen nagy érdeklődést keltett a mai ülésen. Javasolják, táviratilag forduljon a tanács a belügyminiszterhez, hogy adja meg az aradi hatóságnak a sairkészletek felkutatására a jogot.

Bolgár Lajos javaslatára kimondotta az ülés, hogy szükségesnek tartja fölírni a földmivelésügyi miniszterhez: adjon engedélyt az aradi fogyasztóknak arra, hogy Arad-, Csanád-Temesmegyében is beszerezhessék tengeri szükségletüket, mert Aradon nagyon kevés van e cikkből.

Arad közgyűlése tudvalevőleg 800 vagon busa bevásárlására kérte a fölhatalmasítást a kormánytól. A kormány egyelőre csak 500 vagonra adta meg ez engedélyt. A bizottság javasolja: újból kérje a tanács a 800 vagonra való fölhatalmasítás kiadását.

SPORT.

+ A Nagyváradi Athletikai Klub Aradon. A NAC jóhírnévként örvendő football csapata e hó 10-én, vasárnap délután az Aradi Torna Egylet jó képességű csapatával fog egy barátságos mérkőzést tartani az Óvár-téri sporttelepen, melynek tiszta jövedelme jótékony célra fog fordítottatni. A Torna Egylet a háborús időszakban is folytatja sport tevékenységét, habár ez nagy áldozatot kíván tőle, mivel eddig tagjai közül 256-an a harctéren teljesítik a hasa iránti kötelességüket, ebből kifolyólag a football csapatát is érzékeny veszteség érte, de azért az itthon maradottakból olyan csapatot képes kiállítani, mely az ATE régi jó hírnevéhez méltóan megtudja állani a helyét. A NAC, mely Keletmagyarország vezető egyesülete, az országos viszonylatban is elsőrangú eredményeket ért el, most is oly csapattal rendelkezik, hogy a football játék szépségeit a legnagyobb mértékben produkálni tudja. Ezért a sportkedvelő közönségnek egy igen élvezetes, szép játékot lesz alkalma megtekinteni.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi október 5-én:

C) Béliet.

C) Béliet.

Várady Margit felléptével:

E v a.

Operetta 3 felvonásban.

Kazdeto este 7,3 órákor.

Felolós ezarkeztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Dr. Mittler Izidorné szül. Pollák Ilona és gyermekei Seidner Sándorné szül. Mittler Irén és Seidner Dezsóné szül. Mittler Margit a maguk és az alólírottak nevében fájdalomtól megtörtén jelentik, hogy a legjobb, legszeretőbb és legnemesebb lelkű férj, apa, nagypapa, testvér és rokon

Dr. Mittler Izidor,

ügyvéd, földbirtokos, Aradvármegye tb. főügyésze, a Curia ügyvédi tanácsának tagja, Aradvármegye törvényhatósági bizottságának tagja

életének 57-ik és savartalannul boldog házasságának 29-ik évében folyó hó 8-ikén reggel 7 órákor hirtelen elhunyt.

A megboldogult hült tetemeit e hó 5-én délelőtt 10 órákor fogjuk a símándi izr. temetőben a családi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló közönségnek a folyó hó 5-ikén reggel 8 órákor induló és déli 1 órákor Aradra visszaérkező külön vonat áll rendelkezésére.

Nyugodjék békében!

Arad, 1915. október hó 3-án.

Seidner Sándor, Seidner Dezső, vejel. Seidner Erzsike, Seidner Jullika, unokái. Dr. Mittler Albert, Dr. Goldzieher Ignác szül. Mittler Laura, testvérei. Dr. Goldzieher Károly, Mittler Lajos, unokáicscsel. Dr. Goldzieher Ignác, Pálmai Emil, Dr. Pálmai Lajos, Pálmai Andor, Dr. Mittler Albertné szül. Radits Riza, Dr. Cukor Sámuelné szül. Pollák Adel, Dr. Vásárhelyi Domokosné szül. Pollák Giza, sógorai és sógoronói. 3863

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy szeretett, köztisztelőben álló kartársunk

Dr. Mittler Izidor

aradi ügyvéd a m. kir. Curia ügyvédi tanácsának tagja

f. hó 8-án hirtelenül elhunyt.

Emléke, mint pályatársai iránt melegen érő, azok sorsát szívén hordozó kartársá, örökké élni fog közöttünk.

Temetése f. hó, 5-én d. e. 10 órákor lesz a símándi családi sírkertben.

Arad, 1915. október hó 3-án. 3895

Az aradi ügyvédi kamara.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelő bizottsága és tisztviselői kara mély fájdalommal és a legőszintőbb gyász érzésével tudatja, hogy igazgatóságának érdekében gazdag, lelkes buzgalmu alelnöke

Dr. Mittler Izidor úr

folyó hó 8-án jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 5-én, délelőtt 10 órákor fognak a símándi izr. temetőben örök nyugalomra helyezni. 3876

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1915. október hó 3-án.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak, ismerősöknek, kik felejtethetlen jó nőm, illetve testvér és rokon

Rosenczweig Józsefné

szül. Trébitsch Margit

temetésén részt vettek, ravatalára koszorut és virágot helyeztek, fogadják ezuton hálás köszönetünk.

3869

A gyászoló család.

Élet és Halál

kérdése fölött dönt akkor, ha jól választja meg mindennapi italtát! Különösen járványok idején hasznos ez a figyelmeztetés, hiszen a tifusznak, a kolerának az egészségtelen ivóvíz a legveszélyesebb terjesztője.

Ha BORSZÉKI savanyvizet iszik, távol tartja magát az ilyen betegségeket.

Kapható Aradon mindenütt. 3431

Használt

villanymotor

megvételre kerestetik.

Pollak Sándor

téglagyára

Arad, Nádor-u. 14. Telefon 938.

APOLLO

SZÍNHÁZ

Október hó 5-én, kedden

Az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órákor kezdődnek és nem folytatólagosak

Az amerikai „Selig“-filmgyár óriási szenzációt keltő remekműve:

Bánya-rablók

izgalmas amerikai dráma az alaskai bányászok életéből 8 felvonásban.

Az előadások pontban 5, 7 és 9 órákor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Nyíltér.

Korpa!

A Korpaközponttal szerződéses viszonyban állván, ezen cikket a legelőnyösebb feltételek mellett árusítom.

Goldschmidt Mihály,
aradi cég. 3865

Liszt!!!

A viszontelárusítók szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy a városi hatóság engedélye alapján

Lisztzükségletüket

1%-al a maximális áron felül nálam beszerezhetik. 8794

Goldschmidt Mihály,
Arad.

A galsai körjegyzőségénél a jegyzői teendőiben teljesen jártas és önállóan működő

egyén

1200 korona évi fizetés mellett, azonnali belépéssel

alkalmazást talál.

Körjegyző. 3844

Ajánlunk

elsőrendű

Farkasvölgyi köszönet,

kitűnő minőségű

Petrozsényi köszönet,

akna, dió, kocka és darabos osztályozásban

Boros Beniztér 2. sz. telepükről házhoz szállítva, valamint egész waggonrakományban bármely vasut állomásra.

Legelőnyösebb árajánlattal készséggel szolgálunk. 3866

Kneffel Károly és Fia

köszön és koksz nagykereskedése
Arad. Városi és megyei telefon 139. sz.

Veszek:

szalonnát,
zsirt,
babot,
hagymát

bármily mennyiségben.

Kalmár Endre

Arad, Árpád-tér 5. 3869
670. Telefon szám 670.

Mocsorán Mihály

elsőrendű cipészete

Arad, Hunyadi-utca 3. sz.

Készít mindennemű urf-, női- és gyermek-cipőket, jutányos áron. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 8747

949—1915.

Cognac,
Likőrök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,
Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 3859

Elek község előjárótól.

Arverési hirdetmény.

Alulírott községi előjárók közhírré tesszük, hogy Elek község tulajdonát képező

szálloda vendéglő és kávéház

a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt 1915. évi október hó 29-ik napján, d. e. 9 órakor, Elek község házában megtartandó nyilvános árverésen 6 (hat) évre bérbe adadni fog.

Az árverési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdeklődők rendelkezésére állanak.

Elekén, 1915. évi október hó 1-én.

Szatmáry Iván s. k.
jegyző. 3845

Zölner Adám s. k.
bíró.

Bácsfalva község előjáróságától.

Szám: 808—915. kj.

Arverési hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy községi népiskolánk tulajdonát képező és községünk határában a marosillyei vasuti állomástól 5 (öt) km. távolságra fekvő 13.08 kat. hold erdőnek 797.88 köbméterre becsült összes faállománya Marosillyén a járási főszolgabíró irodájában 1915. évi október hó 25 napján d. e. 11 órakor a főszolgabíró ur jelenlétében árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: 5643 K. 36 fill. Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a teendő le.

Árverési feltételek megtekinthetők a marosillyei körjegyző irodájában, valamint a marosillyei m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos helyiségében. 3483

Bácsfalva, 1915. évi szeptember hó 30-án.

Martonossy György
körjegyző.

Milua Parten
községi bíró.

Új üzlet. Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy Aradon, Andrassy-tér 8. sz. alatt (Minorita templommal szemben) egy a mai kor igényeinek megfelelő élelmiszer, csomagoló, gyümölcs és vágott baromfi üzletet nyitottam. Sült baromfi este 6 órától kapható. Az üzlet nyitva reggel 7 órától este 9 óráig. A t. közönség szives pártfogását kérem a tulajdonos. 3857

Kérem pártfogását kérem!

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Fagyapot,

mindennemű csomagolásra,

5 kg-os Szőlőládikák,

Állványok,

gyümölcs kezeléséhez és el-tartásához

prompt szállítható.

Munk R. és Társa

csomagolóhordó és faáru-gyár
Karánsebes. 3868

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

"TURUL"
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Ariadne.

Pocsánat ott voltam. Magáért végigélvestem egy rémdrámát, de hiába, — és még Maga tesz szemrehányást. Új terminust kérek, ismertető jellel. 8872

Egyetlen szimpátia.

Hátlenkedtem. Nem szabad? Csak most az egyszer bocsásson meg — ígérem, jó lesznek. 8878

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes segédet

rőtös, rövid és divatúru tiszteletben azonnali belépésre alkalmaznak Török Sándor, Battonya. 8846

Jól fiző

szakácsnő, ki nagy konyhát önállóan vezetni tud, azonnali belépésre kerestetik tisztelt étkező részére. Ajánlatok a mezőhegyesi cukorgyárhoz intézendők. 8864

Perfekt

német irodista kisasszonyt keresek, Magyarádra, Bauer, Zrínyi-utca 4/a. I. em. 8862

Tisztességes

házmester nagy modern házban október 15-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1758

ALKALMAZÁST KERES.

Eközépkori intelligens

8 háztartás minden ágában teljesen jártas nő, hásvetetőnek ajánlik magát: ur vagy urnő-höz vidékre. Cím a kiadóhivatalban. 8871

Ügyes szabaleány

Állást keres. Cím osv. Fehérné, Erzsébet-utca. 8851

Egy ügyes

varrónő, ajánlkozik házakhoz. Cím Boros Béni-ter 4. szám. I. emelet. 8852

Kereskedelmit végzett

gép- és gyorsírásban jártas úri-leány irodai alkalmazást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kér. 8854

ÜZLETEK.

53 év óta

fennálló fűszerüzlet, a város legforgalmasabb helyén, bevonulás miatt ocsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8850

Egy

jóforgalmu üzlet más foglalkozás miatt eladó. Cím a kiadóba. 8824

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

egy modern úri kényelemmel butorított 3 szobás földszinti, vagy elsőemeleti lakást fürdőszoba, konyha stb. mellékhelyiséggel november egytől kettő, esetleg négy hónapra, értesítést kérek a havonkénti bér megjelölésével G. I. Kistompa u. p. Battonya, Ócsanádmege. 8858

KIADÓ LAKÁS.

3 modern

elegánsan butorított szoba, mellékhelyiségek és fürdőszobából álló lakás, esetleg zongorahasználattal, novemberre kiadó Aranykéz-utca 2. sz. 8847

Egy lépcsőházi

különbejáratu két ablakos utcai szoba, elegánsan butorozva, fürdőszoba használattal, azonnali kiadó. Csiky Gergely-utca 9. 8861

Kétszobás

utcai modern butorított lakás, konyhával november 1-re kiadó Lakásnyilvántartási Iroda. 8892

2 szobás

utcai garzon lakás előszoba és fürdőszobával kiadó. Révay-u. 9. 8885

Kiadó

egy erkélyes 6 szobás lakás november hó 1-től Könyök-u. 4. Barospark felől részén. 8828

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 8847

VÉTEL ÉS ELADÁS.

56 hektós

fehér borus jókarban levő tölgyfa hordó, erős vasbronzokkal eladó. Ópálos, Margit-villa. 8870

Egy alig használt

kis szőlőprés Dezső-utca 4/c. sz. alatt eladó. 8877

Egy

könnyű használt lovassági kard megvételre kerestetik. Bővebbet Pick Ernő és Társai. 8848

90 drb.

hasznos zsák eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8850

Eladó

elegáns úri szobaberendezés, finom bőrgarnitúra, csillárok, hálószoba, ebédlő butorok, Wesselényi-utca 28. 8785

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó vörös bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 8085

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyszintén két hajtókocsi, és egy landauer jutányosan eladó. Roth butorúszletében. Érdeklődés 1/12 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 8653

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/1, Tango K 10. Cipő Tözsde, Apolló mosi mellett. 8405

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8785

Egy 3 kerekű

használt bicikli (trickli) sürgősen megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Csemegé szőlő

eladás Háromy gazdaságnál Deák Ferenc-u. 8. 8818

KÜLÖNFÉLE.

Keresek egy társnőt

aki a női szabóságnak minden ágában önálló, és 1000—1400 korona készpénzzel rendelkezik. Ajánlatot kérek, „Üzlet” jellegre a kiadóhivatalba. 8874

Actualis!

Tudományos alapon éveken át folytatott kísérleteimmel szerzett, kockázattól mentes, jövedelmező, okszerű sertés tenyésztési rendszerem kihasználására, földbirtokos földbérlet, tőkepénzes társakat keresek Címem a kiadóban. 8849